



Ilmastonkestävä **kaupunki**

PERUSKARTOITUKSEN TAVOITELTAVA SISÄLTÖRAKENNE

Paikallisia ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeutumisen osa-alueita arvioitaessa voidaan käyttää seuraavaa kuusikohtaista pääjakoa. Kartoituksen edetessä kohtia on hyvä täsmentää. Erityisesti kun suunnittelussa edetään toimenpideohjelmien tasolle, jaottelu ei ole riittävä esimerkiksi vastuiden määrittelyyn kuntaorganisaatioissa.

1. Lainsäädännölliset ja muut säädökselliset vaatimukset

- Selvitetään kansallisella ja EU-tasolla ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät säädökset.

2. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät trendit ja muualla tehty sopeutumistyö

- Selvitetään kansallisella tasolla, muissa maissa ja kaupungeissa sekä kansainvälisissä organisaatioissa tehty työ ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyen.
- Kartoitusta kannattaa kohdistaa kaupunkiin ja alueille, joissa muutoksen vaikutukset ovat samansuuntaisia oman kaupungin kanssa. Tässä vaiheessa ei kuitenkaan kannata pyrkiä liikaa rajaamaan tai etsimään pelkästään mahdollisimman samankaltaisia kaupunkeja, koska omallakin alueella on usein vaihtelevia olosuhteita – eikä toisaalta voi olla varmuutta siitä, kuinka hyvin ja laadukkaasti sopeutumistyö muualla on tehty.

3. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen keskeiset paikalliset näkökohdat

- Selvitetään paikalliset ja alueelliset vaikutukset ilmaston muuttuessa:
 - vaikutukset luonnonoloihin (mm. kasvillisuus, eläimistö, vesistöt)
 - vaikutukset infrastruktuuriin
 - vaikutukset rakennuskantaan
 - vaikutukset ihmisten terveyteen
- Erotellaan ilmastonmuutoksen pitkän aikavälin vaikutukset (mm. lämpeneminen ja sateisuuden lisääntyminen) sekä muutoksen mukanaan tuoma sään ääri-ilmiöiden (mm. rankkasateet, myrskyt, tukalat helteet) yleistymisen.
- Kartoitetaan luonnonolojen (topografia, sijainti suurvaluma-alueella, sijainti suhteessa rannikkoon, alueen vesistöt, metsäisyys, peltoisuus yms.) sekä rakennetun ympäristön (yhdyskuntarakenne, tiiviys, infrastruktuurin ominaisuudet), alueelliset/paikalliset ominaispiirteet, jotka määrittelevät vaikutusten merkittävyyttä.
- Tässä vaiheessa tulee määrittellä mittareita, joilla voidaan kuvata nykytilaa ja jotka jatkossa ovat perustana sopeutumisen seurannalle.





Ilmastonkestävä **kaupunki**

4. Riskien arviointi

- Arvioidaan, löytyykö kaupungin alueelta osia, joilla tiettyjen vaikutusten riskit ovat suurempia kuin muualla; haavoittuvuus ilmastonmuutoksen eri osa-alueilla vaihtelee joskus huomattavastikin jo pienipiirteisellä maantieteellisellä jaolla.
- Arvioidaan terveydeltään haavoittuvampien väestöryhmien sijoittuminen osa- alueittain.

5. Alueella jo tehdyt sopeutumistoimenpiteet sekä käytössä olevat työkalut ja järjestelmät

- Selvitetään, onko joku kaupungin organisaatio tai muu paikallinen/alueellinen organisaatio jo käynnistänyt sopeutumiseen liittyviä toimia.

6. Organisatoriset valmiudet

- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimet ovat vain osittain osoitettavissa yhden tietyn organisaation vastuulle. Useammassa tapauksissa (kuten myös muussa varautumisessa) onnistuminen sopeutumisen suunnittelussa ja toimenpiteiden toteuttamisessa edellyttää useiden kaupungin virastojen ja nykyisin yhä enemmän myös ulkopuolisten tahojen osallistumista työhön.
- Selvitetään ja määritellään tarvittaessa mittareita seuraaville kysymyksille:
 1. Kuinka tietoisia mahdolliset vastuuorganisaatiot ovat ilmastonmuutoksen vaikutuksista?
 2. Millä keinoin on jo ryhdytty toimeen?
 3. Kuinka hyvä asiantuntemusta on sopeutumisesta organisaation sisällä?
 4. Millaiset valmiudet organisaatioissa on oppia/kouluttaa sopeutumista?
 5. Kuinka sopeutuminen näkyy johtamisen käytännöissä?
 6. Voidaanko tunnistaa/nimetä muutosagentteja?
 7. Mitä hyviä asioita edistäviä/mahdollistavia hallinnollisia toimia on jo käynnistetty?
 8. Kuinka kattavia ja integroivia mahdollisesti jo tehdyt sopeutumiseen liittyvät suunnitelmat ovat?
 9. Miten organisaatiot näkevät omat resurssinsa käytännön sopeutumistoimenpiteiden käynnistämiseksi?

Lisätietoa:

Timo Permanto, ympäristönsuojelusuunnittelija, timo.permanto@lahti.fi

(5.11.2014)

